

Finanstilsynet
Postboks 1187 Sentrum
0107 OSLO

Deres ref

Vår ref
20/7355 -

Dato
17.12.2020

Rundskriv om høyrisikoengasjementer

Nordic Corporate Bank ASA har i vedlagte brev til Finansdepartementet 11. desember 2020 kommentert Finanstilsynets rundskriv nr. 5/2020 om engasjementer som skal klassifiseres som høyrisiko, som ble fastsatt 10. desember.

Banken gir i brevet en del kommentarer til bakgrunnen for fastsettelsen av rundskrivet som ikke foranlediger oppfølging fra departementet. Vi ber imidlertid om at Finanstilsynet besvarer de delene av brevet som gjelder det fastsatte rundskrivet, herunder om bankenes implementering av endringer i beregningsgrunnlaget og om forholdet mellom risikovekter for slike engasjementer i standardmetodebanker og IRB-banker. I den forbindelse antar vi at det kan være hensiktsmessig at Finanstilsynet også vurderer andre kommentarer som har fremkommet fra finansnæringen, herunder uttalelsen i pressemelding 15. desember der Finans Norge stiller spørsmål ved om signerte salgskontrakter kan anses som ugjenkallelige avtaler. Videre antar vi at det kan være hensiktsmessig at Finanstilsynet opplyser standardmetodebankene og næringen for øvrig om grunnlaget for eventuelle tilpasninger i pilar 2-krav, i den grad oppfølging av rundskrivet medfører vesentlige skjerpelser i pilar 1-kravene.

Finanstilsynet bør i den utstrekning det er nødvendig og hensiktsmessig hente inn informasjon fra og holde kontakt med næringen.

Som omtalt i Finanstilsynets rundskriv, har Baselkomiteen foreslått at det fra 1. januar 2023 innføres nye kriterier for lempeligere behandling av blant annet boligprosjektfinansiering, der det skal være opp til nasjonale myndigheter å fastsette krav til forhåndssalg, egenkapitalandel mv. i prosjektene. Departementet ser det som ønskelig at de nye kriteriene gjennomføres som EU/EØS-regler, slik at de kan gjøres gjeldende i Norge.

Med hilsen

Geir Åvitsland e.f.
ekspedisjonssjef

Marius Østli
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Statssekretær Geir Olsen

Finansdepartementet

Postboks 8008

Dep.0030 Oslo

Oslo, 11. desember 2020

Finanstilsynets Rundskriv 5/2020

Regjeringen blir motarbeidet av eget embetsverk. Onsdag videreførte Finansministeren utlånsforskriftene for å gi «både folk og banker forutsigbarhet». Torsdag fjernet Finanstilsynet all forutsigbarhet ved å tvinge standardbankene til full utlånsstopp innen utvikling av bolig- og næringseiendom. Intet varsel, ingen høring, ingen konsekvensanalyse, ingen tilpasningsperiode. Ett fire siders rundskriv var alt. «Rundskriv 5/2020 - Engasjementer som skal klassifiseres som høy risiko» vil bringe norsk økonomi i kne i god tid før Stortingsvalget høsten 2021.

Basel III-reglene som innføres i januar 2023 legger opp til mer differensiert risikovekting for finansiering av eiendom. Nordic Corporate Bank har allerede tilpasset seg det skisserte regelverket. Vi vil få tilnærmet likt beregningsgrunnlag under EBAs 2023-regler som det vi har i dag. Den særnorske overgangsordningen til 2023-reglene som nå introduseres øker i mellomtiden Nordic Corporate Banks beregningsgrunnlag med 17,5 %. Overgangsordningen eliminerer dobbelt så mye utlånskapasitet som den motsykliske bufferreduksjon tilførte i mars 2020.

På grunn av Norges sendrektige implementering av SMB-rabatten fase to har Nordic Corporate Bank besluttet å gjennomføre en emisjon i desember 2020. Vi kan da opprettholde utlånsveksten i vårt segment, sikre lån til mellomstore bedrifter og deres eiere, selv om SMB-rabattens reduksjon i beregningsgrunnlaget stadig blir skjøvet ut i tid.

Som en del av forberedelsene til emisjonen avstemte Nordic Corporate Bank Finanstilsynets forventninger til en eventuell overgangsordning frem mot 2023. Eika-gruppen meddelte oss at Finanstilsynet hadde bekreftet at 100 % risikovekting kunne legges til grunn. Etter henvendelse direkte til Finanstilsynet fikk vi den 17. september følgende svar:

«I en mellomperiode før EBA fastsetter terskelverdier, kan vi i Norge ha våre egne terskelverdier. Vi vurderer for tiden i Finanstilsynet om vi skal sende på høring et utkast til rundskriv med slike nærmere regler, men det er ikke endelig bestemt.»

Den 10. desember kom rundskrivet – helt uventet. Det har ikke vært på høring og er basert på det Danske Finanstilsynets ensidige tolkninger fra 2017. Disse er farget av Sjælsøkonkursen og verken uttømmende, gjengs innen EU eller tilpasset pandemiens effekt på norsk økonomi.

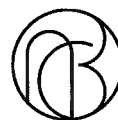
For banker med tradisjonell bransjebasert koding kan det ta uker å få oversikt over rundskrivets betydning for bankenes beregningsgrunnlag. I mellomtiden handles gjeld- og egenkapitalinstrumenter på ufullstendig og asymmetrisk informasjonsgrunnlag. En aksjepost på 80 millioner kroner i Pareto Bank ble solgt bare timer før rundskrivet kom ut. Finanstilsynets agerende svekker to av grunnforutsetningene for finansiell stabilitet; investorenes tillit til markedet og bankenes tilgang til kapital.

I følge rundskrivet skal samtlige engasjementer sikret i eiendom tenkt videresolgt risikovektes 150 %. I motsetning til EBA-regelverket vi forbereder oss på, ignorerer Finanstilsynet risikoreducerende faktorer som blant annet debitorqualitet, egenkapitalandel, gjeldsgrad, betjeningsevne, forhåndssalg, kontantdepot, sidesikkerheter, kausjoner og garantier. Risikovektingen på lån innen Norges mest kapitalintensive, og for bankene minst tapsbringende næring, blir som på misligholdte forbrukslån. Sikrede lån til solide bedrifter som bidrar til sysselsetting og verdiskapning sidestilles med usikrede misligholdte lån til forbrukere uten betjeningsevne.

Standardbankene, deriblant de fleste sparebanker og små forretningsbanker, vil rammes hardt og umiddelbart av Finanstilsynets oppsiktsvekkende overgangsordning. For Nordic Corporate Bank anslår vi en økning på rundt 17,5 % i beregningsgrunnlaget tilsvarende en reduksjon i kjernekapitaldekningen på 3,1 prosentpoeng. I en pandemipreget økonomi der mellomstore bedrifter uttrykker rekordbehov for kreditt tvinger rundskrivet oss til å innføre umiddelbar utlånsstopp. På grunn av den regulatoriske usikkerheten må vi også kansellere emisjonen som allerede var vedtatt og garantert tegnet av våre største aksjonærer. Gitt disse dramatiske konsekvensene søkte vi umiddelbart bekreftelse på vår forståelse av rundskrivet hos Finanstilsynet. Vi ble møtt med følgende svar 11. desember:

«Etter å ha vært i kontakt med våre kolleger i det danske Finanstilsynet, fikk vi en nærmere forståelse for hvordan nivå 1-bestemmelsene (CRR) var ment. Vi fikk også oversendt et notat som det danske Finanstilsynet hadde sendt ut om bygging og utvikling av fast eiendom for videresalg. Det er dette notatet vi referer til i rundskrivet. Vi gikk da bort fra tanken om å kunne forskuttede Basel III-regler. Jeg beklager at det som jeg svarte i september, dermed ble villedende. Fint om vi kan diskutere....nærmere på nyåret. Neste uke tar jeg juleferie for jeg har en del timer å avspasere.»

For Nordic Corporate Bank er det uklart om Finanstilsynet har foretatt noen konsekvensanalyse for enkeltbanker eller bedriftslånsmarkedet som helhet. Eiendom, bygg og anlegg utgjør 55 % av norske bedriftslån på totalt 1 700 milliarder kroner. I Nordic Corporate Banks segment, sikrede lån til mellomstore bedrifter med mellom 10 og 100 millioner i gjeld, er det omlag 43 000 bedrifter. Av disse har 43 %, tilsvarende 18 600, eiendom som hovednæring. De lever av å kjøpe, utvikle, forvalte og selge eiendom. Nå definert, nærmest uten unntak, som spekulativ høyrisikovirksomhet og ergo 50 % dyrere å finansiere. De resterende 24 400 bedriftene avhenger også i høy grad av et velfungerende og velfinansiert eiendomsmarked. Bankene forutsetter nemlig ofte pant i verdibestendig eiendom for å finansiere dem. Norske nisjebanker er viktige långivere for disse kundene. Særlig på Østlandet hvor fraværet av sparebanker (nå del av DNB) og høy markedskonsentrasjon begrenser bedriftenes tilgang på

finansiering. Her har de fem største bankene 81 % markedsandel. Tre av dem er utenlandske med beslutningshierarkier som kulminerer langt utenfor landets grenser.

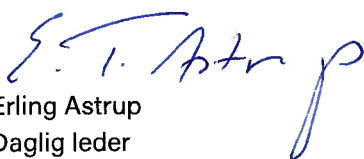
Debitors kredittverdighet og sikkerhetens verdibestandighet påvirkes ikke av utlånsbankens nasjonalitet, størrelse eller regulatoriske status. Norsk rettsoppfatning understøtter konkurransenøytralitet snarere enn ulik regulering av lik underliggende risiko. Til tross for dette reguleres de næringslivsrettede nisjebankene til å holde tre til fem ganger mer tapsabsorberende kapital enn IRB-bankene bak hver krone de låner ut. Dette økes nå til mellom fire og syv ganger mer tapsabsorberende kapital. IRB-bankenes voldsomme konkurransefortrinn aksentueres.

Norges Banks analyse viser at de utenlandske filialene i det norske bedriftsmarkedet er prosykliske. Da pandemien traff Norge i første kvartal 2020 ble det rapportert høye tap som andel av bankenes kreditteksponering. DNB og de seks regionbankene rapporterte 48 % høyere utlånstap enn de norske småbankene. I forhold til samtlige norske banker rapporterte de utenlandske filialene 92 % høyere tap. Hvordan skal ytterligere favorisering av nettopp disse bankene styrke Norges finansielle stabilitet?

I 1924 ble min oldefar Sigurd Astrup valgt inn som Stortingsrepresentant for Høyre. Som styremedlem i blant annet Den norske Creditbank (nå del av DNB), Dyno, Elkem og Norcem var hans fanesak å redde eksportindustrien ved å sette en stopper for Norges Banks paripolitikk. Han lyktes ikke. I februar 1927 toppet arbeidsledigheten seg på 30 %. Arbeiderpartiet dannet sin første regjering og har i de etterfølgende 93 år vært landets største parti. Av 195 norske banker gikk 125 konkurs. All norske bankkapital av betydning ble utradert av en ærekjær og enfoldig embetsmann, Nicolay Rygg. Her ligger årsaken til at ingen av de store nordiske bankene er norske. Og verre; til tross for å besitte verdens største statlige fond er våre bedrifter i høy grad avhengig av utenlandske bankers forgodtbefinnende.

Med dette som bakteppe tok Canica, Kistefos, Wilh. Wilhelmsen, Ugland og undertegnede i 2018 initiativet til å starte Nordic Corporate Bank, banken for mellomstore bedrifter og deres eiere. Våre 16 ansatte har 342 års samlet bankerfaring og har investert 57 millioner kroner av sine hard beskattede sparepenger i bankens egenkapital. Siden pandemien traff Norge har vi behandlet kredittsøknader på totalt 4,2 milliarder kroner fra mellomstore bedrifter og deres eiere. Vi har tilført sårt tiltrengt likviditet til 158 kredittkunder. Så langt har vår utlånsportefølje bestått pandemiens stresstest. Vi har ingen lån i uorden eller mislighold. Gjennom grundig bankhåndverk ønsker vi å bygge banken sten på sten for å øke norske mellomstore bedrifters tilgang til lokal finansiering. Skal vi lykkes er vi avhengig av forutsigbar og konkurransenøytral regulering.

Med vennlig hilsen
for **Nordic Corporate Bank ASA**

Erling Astrup
Daglig leder